

ԽՈՐՀՐԴ. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄՇԱԿՈՅԹԸ

(Քաղաք «Խորհրդ. Հայաստան»-ին - 1934)

ԴՊՐՈՑ ԵՒ ԱՇԱԿԵՐՏՈՒԹԻՒՆ. — Լուս-
ժողովմատի տուեալներով իր ցանցում
1920-1921 ուսումնական տարում եղել
է 493 Տարրական դպրոց՝ 45,815 աշա-
կերտներով, 13 Միջնակարգ դպրոց՝ 1647
ուսանողով. մէկ Պետհամալսարան՝ 40 ու-
սանողով:

Իսկ 1933-1934 ուսումնական տարում
եղել է 748 Տարրական դպրոց՝ 82,963
աշակերտով. 327 Թերմիջնակարգ դպրոց՝
100,582 աշակերտներով, 45 Միջնա-
կարգ (տասնամեայ) դպրոց՝ 22,240 ու-
սանողով, 16 Մանկավարժական տէխնի-
կում՝ 1891 ուսանողով և մէկ Պետհա-
մալսարան՝ 625 ուսանողով: (Թ. 216
[4215]):

ԽՈՐՀՐԴՅՈՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ. — Ե-
րեւանում կան՝ Կարմրադրօշ առաջին թա-
տրոնը, Պետուպերան, Պատանի հանդիսա-
տեսի թատրոնը, Բանուորական թատրոնը,
Հայաստանի թուրքական թատրոնը, հիմք
է դրում բրդական թատրոնի. ունինք
Պետթատրոն Լենինականում: Կան թա-
տրոններ շրջաններում: Կայ ժողովրդա-
կան արտիստ Համո Խարազեանի թատրո-
նը, կան Ղամարլուի, Ստեփանաւանի,
Դիլիջանի, Ղարաքիլիսայի, Վաղապատի,
Աւանդերդու և այլ շրջանների թատրոն-
ները: (Թ. 276 [4275]):

ՀԱՅ ՊԵՏԱԿԱՆ ՕՊԵՐԱ. — Յուլիսի 20-ին
փակուեց Պետուպերայի 1933-1934 թուի
սեզոնը. այդ ժամանակամիջոցում ներ-
կայացուել է 8 օպերա՝ 138 անգամ, որից
«Կարմէն»ը 25 անգամ, «Ալմաստ»ը՝ 22,
«Զիօ - չիօ - սան»ը՝ 14, «Եզգենիյ Օնե-
գին»ը՝ 16, «Սեւիլիայի սափրիչ»ը՝ 17,
«Պաուստ»ը՝ 16, «Ռիկուէտոյ»՝ 19,
«Պայպցներ»ը՝ 9:

Գալիք քաղաքաշրջանի նոր ցանկում նա-
խադատարանում են բացի այս տարիներ-
կայացուած 8 օպերայից՝ նաեւ ինքնուրոյն
հայկական օպերաներ՝ «Քաջ Նազար»ը,
«Անուշ»ը, մէկ ռուսական օպերա «Թա-
գաւորական հարսը»: (Թ. 172 [4171]):

Փակուեց Հ. Ս. Խ. Հ. Շրջ Պետական թա-
տրոնի 1933-1934 թատերաշրջանը. այս
թատերաշրջանում թատրոնը ձեռք է բե-
րել մեծ նուաճումներ «Մեծապատիւ մու-
րացկաններ»ի և «Սէր և խարդաւանանք»ի
բեմադրութեան շնորհիւ: Թատրոնը տուել
է 156 ներկայացում: (Թ. 174 [4173]):

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՅՈՒՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱ-
ՐԱՆԻ ԲՈՂՈՐ 15 հատորների բառաշարքը
(70,000) լրիւ պատրաստ է. իւրաքան-
չիւր հատորն ունենալու է 70 տպագրա-
կան մամուլ. լինելու է պատկերազարդ,
և ունենալու է գունաւոր ու սեւ բազմա-
թիւ քարտէզներ:

Նախատեսուած է այս տարի լոյս ըն-
ծայել Ա. հատորը, որն արդէն տպագրու-
թեան է յանձնուած. իսկ 1935 թ. ըն-
թացքում Բ., Գ., և Դ. հատորները:

«Ա.» տառով սկսուող յօդուածների
նկարներն ու քարտէզները (105 հատ)
արդէն պատրաստ են:

Հանրագիտարանի գունաւոր քարտէզ-
ների տպագրութիւնը և պատրաստումը
գլխաւորապէս կատարուած է Մոսկուա-
յում. իսկ մի մասինն էլ՝ Հայաստանի
շրջանների գունաւոր քարտէզների տպա-
գրութիւնը կատարուած է Երեւանում: (Թ. 215
[4214]):

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԱՐՈՒՆԵՍԱԳԵՏՆԵՐԻ ՈՒԽ-
ՊԵՐ. — Հայաստանի Կոմերիտմիու-
թեան 15 ամեայ յօրելեանի կապակցու-

թեամբ կազմակերպուած երիտասարդ ա-
րուեստագէտների հանրապետական ոլիմ-
պիադը, որ տեւեց մայիսի 15-ից մինչեւ
21-ը, ցոյց տուեց, որ մեր երկրի տնտե-
սական - քաղաքական վերելքին զուգըն-
թաց, հսկայական չափով աճել է մաս-
սաների ունակութիւնների զրաւարումը՝
արուեստի բոլոր ճիւղերում...

Ոլիմպիադին մասնակցում էին աւելի
քան 250 մարդ, որից 60 հոգի շրջան-
ներից:

Թատրոններից մասնակցում էին՝ Կար-
մրադրօշ Առաջին Պետթատրոնի, Հ. Ա.
Մ. Խ. Բանուորական թատրոնի երիտա-
սարդները և Երեւանի Պատանի հանդիսա-
տեսի թատրոնը:

Երիտասարդական բեմադրութիւնները
ցոյց տուին, որ մեզ մօտ առաջ են եկել
թատրոնական երիտասարդ, կարող և ըն-
դունակ ուժեր, որոնց հարկաւոր է հա-
մարձակ կերպով օգտագործել... Վ. Արիս-
տակէսեանի ազգագրական պարերի աւ-
րոյնարիւնը, ինչպէս միշտ, այնպէս էլ
այս անգամ՝ շատ յաջող էր, որի համար
պարգեւատրուեց առաջին մրցանակով:
Դժբախտաբար նոյնը չէ կարելի ասել նրա
անհատական պարերի մասին: Չնայած
պարողների շնորհքին, անյաջող և սխալ
պէտք է համարել Արիստակէսեանի մօ-
տեցումը հայկական և ատրբեջանեան ան-
հատական պարերին («Դիլիջան» են),
որոնց տրուած է հարեմային բնոյթ:

Երաժշտութեան գծով մասնակցում էին
մօտ 100 մարդ՝ ջութակ, դաշնամուր,
խմբերգ, մեներգ, արեւելեան գործիքներ
են...

Ոլիմպիադին իրենց նկարներով մաս-
նակցում էին մօտ 35 երիտարարդ կերպ-
արուեստագէտներ: Թեմատիկայի տեսա-
կէտից կերպարուեստագէտները կարծէք
որպէս բացառութիւն, գրեթէ ամբողջովին
այժմէական էին: (Վ. Հացագործեան) (Թ. 123
[4122]):

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ. — Ներ-
կայումս գրադարանն ունի 800,000 կտոր
գիրք, որոնք դասաւորուած են հետեւեալ

բաժիններով. Հայ - Ռուս - Թուրք և Քուրդ
ժողովուրդների, Եւրոպական լեզուների և
մամուլի բաժին...

Հանրային գրադարանը մեծ թափով
շարունակում է հարստանալ. նա ձրիա-
բար ստանում է Խորհրդային միութեան
մէջ լոյս տեսնող բոլոր գրքերը...

Յաճախումները (ընթերցող) հանրային
գրադարանի գիտական և զանգուածային
սրահներում վերջին 4 տարիներում հե-
տեւալ պատկերն ունին: 1930 թուին՝
96,700 հոգի, 1931 թ. 98,880, 1932
թ. 117,859, 1933 թ. 131,122 հոգի...

Լուսժողովում ընկ. Ն. Ստեփանեանը
այցելելով գրադարանը... առաջարկել է
վարչութեան աւելի լայն ծաւալել հայկա-
կան գրքի մատենագիտութիւնը, տալ յե-
ղափոխութեան տարիների մամուլի պատ-
կերն, յատուկ ուշադրութիւն դարձնել
արեւելեան և կովկասեան բաժիններին՝
որպէս գրադարանի հիմնական օղակի,
գրադարանի գրականութեան լրիւ աւրոյ-
նացման համար լայնօրէն ծաւալել հրա-
տարակութիւնների փոխանակումը արտա-
սահմանի հետ: (Թ. 79 [4087]):

ԹԱՆԳԱՐԱՆ. — Երեւանում վեց թան-
գարան կայ, նրանց մէջ ամէնից լայն
ժողովրդականութիւն է վայելում Կուլտուր-
պատմական թանգարանը՝ իր գեղարուես-
տական, հնագիտական ու... գրական եւն
բաժիններով:

Այնուհետեւ գալիս են՝ Յեղափոխու-
թեան թանգարանը, տեխնիկա-տնտեսա-
կան, բնապատմական, գաւառական, ու
Սեւանի թանգարանները, և վերջապէս
ժողովմատի կողմից կազմակերպուող ա-
ռոյնարանական լուսաւորական թանգարա-
նը: (Թ. 56 [4055]):

— Հ. Ս. Խ. Հ. Կուլտուր-պատմական
թանգարանը իր գոյութեան կարճատեւ
շրջանում կարողացել է ձեռք բերել թանգ-
արժէք ձեռագրերի մի հարուստ ժողո-
վածու (2000-ից աւելի), որի մէջ գտնուում
է նաեւ Աբուլ-Ղասիմ Ֆերդոսու «Շահ-
նամէ»ի երկու պարսկերէն ձեռագրի օրի-
նակը: (Թ. 120 [4119]):

